

ČESKÁ ASTRONOMICKÁ SPOLEČNOST

sekretariát: Astronomický ústav AV ČR, v. v. i., Fričova 298, 251 65 Ondřejov
tel. 775 388 400, info@astro.cz

Tiskové prohlášení České astronomické společnosti číslo 168 z 12. 4. 2012

Česká astronomická společnost udělila cenu Zdeňka Kvíze

Česká astronomická společnost ocenila Kvízovou cenou za rok 2012 Bc. Petra Sobotku, především za jeho přínos k popularizaci astronomie a také za jeho činnost v oboru proměnných hvězd.

Slavnostní předání ceny proběhne 14. dubna 2012 ve 13:00 na celostátním setkání poboček, sekcí a kolektivních členů České astronomické společnosti v Jablonci nad Nisou. Po předání ceny bude přednesena laureátská přednáška na téma „Zákulisí popularizace“ přístupná také novinářům.

Bc. Petr Sobotka (nar. 1977) patří mezi české astronomy aktivně se věnující jak pozorování, tak popularizaci astronomie.

Proměnné hvězdy

Petr Sobotka se věnuje pozorování a výzkumu proměnných hvězd od roku 1992, kdy začal s jejich aktivním vizuálním pozorováním. Od roku 1993 byl členem tehdejší Sekce pozorovatelů proměnných hvězd ČAS, dnes Sekce proměnných hvězd a exoplanet. V roce 1996 spoluzaložil skupinu MEDÚZA pro pozorování fyzických proměnných hvězd a od roku 2000 ji vedl. V průběhu studia na Masarykově univerzitě v Brně pořídil 7000 CCD pozorování fyzických proměnných hvězd, převážně symbiotických dvojhvězd. Za svůj dosavadní život pořídil asi 5500 vizuálních odhadů fyzických proměnných hvězd. Mimo to učinil 230 pozorování minim zákrytových dvojhvězd.

V letech 1999 až 2004 byl šéfredaktorem časopisu Perseus - věstníku Sekce pozorovatelů proměnných hvězd ČAS. Od roku 2001 je členem výboru Sekce proměnných hvězd a exoplanet. Je autorem přes 100 mapek proměnných hvězd.

V roce 2002 byl Petr Sobotka jedním z několika českých pozorovatelů, kterým se doslova v přímém přenosu podařilo objevit a odpozorovat náhlé zjasnění pekuliární hvězdy V 838 Mon, které byla po další dlouhá léta věnována nevídaná pozornost astronomy po celém světě. Díky perfektní komunikační koordinaci této hrstky pozorovatelů se její druhé zjasnění 2. února 2002 zapsalo navždy do historie astronomie jako pozorovatelský úspěch českých astronomů.

Je autorem 22 odborných publikací.

Dnes Petr Sobotka patří především mezi přední české popularizátory astronomie. Jeho tematický rozhled je nevídaný, i když mezi nejoblíbenější témata patří právě oblast proměnných hvězd a exoplanet.

Je zaměstnán v Astronomickém ústavu AV ČR. Od roku 2002 je spolupracovníkem MF DNES, kde přispívá do sobotní přílohy Věda. V letech 2008 - 2009 byl spoluautorem astronomických článků pro časopis 21. století Junior a Sanquis.

Popularizaci se věnuje jak psaním článků, především na webu České astronomické společnosti, tak jako redaktor Českého rozhlasu Leonardo. Na jeho vlnách jej můžeme často slyšet především prostřednictvím pořadu Nebeský cestopis, který každý týden přináší novinky a zajímavosti z astronomie, meteorologie a fyziky. Od roku 2006 do konce roku 2011 odvysílal přes 260 premiér pořadu. S mnoha českými i slovenskými astronomy natočil přes 500 rozhovorů o výsledcích jejich výzkumu a novinkách z astronomie. A v tom lze spatřovat největší přínos Petra Sobotky v popularizaci astronomie. **Se svým mikrofonem a poutavě vedenými rozhovory představuje výsledky výzkumu našich astronomů a dalších vědců široké veřejnosti a patří tak v této míře a kvalitě k těm nejlepším u nás.**

Spojení na laureáta: sobotka@astro.cz

Cenu Zdeňka Kvíze zřídila Česká astronomická společnost v roce 1994. Je udělována astronomům za významnou činnost v oborech meziplanetární hmota, proměnné hvězdy a popularizace a výuka astronomie, což byly obory, kterými se zabýval dr. Zdeněk Kvíz. Cena je udělována jednou za dva roky. Poprvé byla udělena v r. 1996. Dosud ji obdrželi Kamil Hornoch z Lelekovic u Brna za významnou činnost v oboru výzkumu meziplanetární hmoty (1996), Mgr. Jiří Dušek z Brna za přínos k popularizaci astronomie (1998), Bc. Lenka Šarounová z Dobřichovic u Prahy za významnou činnost v oboru výzkumu proměnných hvězd (2000), Ing. Jakub Koukal z Kroměříže za významnou činnost v oboru výzkumu meteorů (2002), Ing. Jana Tichá z Hvězdárny a planetária v Českých Budějovicích s pobočkou na Kletci za významnou činnost v oborech meziplanetární hmota a popularizace a výuka astronomie (2004), Ladislav Šmelcer z Hvězdárny Valašské Meziříčí za významnou činnost v oboru výzkumu proměnných hvězd (2006), Bc. Luboš Brát z Pece pod Sněžkou za významný přínos v oboru studia proměnných hvězd (2008) a Martin Lehký z Hradce Králové za přínos v oboru studia meziplanetární hmoty (2010).

RNDr. Zdeněk Kvíz, CSc. (1932-1993) se narodil v Třebíči 4. března 1932. Po maturitě odešel studovat fyziku a astronomii na přírodovědeckou fakultu MU v Brně. Již během studií se věnoval výzkumu proměnných hvězd a meteorů a patřil k zakladatelům meteorické sekce při tehdy vznikající Lidové hvězdárně na Kraví Hoře v Brně. Po ukončení studií pracoval v Astronomickém ústavu ČSAV v Ondřejově v odd. vysoké atmosféry Země. Později učil fyziku na stavební fakultě ČVUT a Univerzitě 17. listopadu v Praze. V r. 1969 odjel na studijní pobyt na Univerzitu v Sydney v Austrálii, kde spolupracoval s prof. E. G. Bowenem při výzkumu atmosférických efektů meteorických rojů. Zde se pak rozhodl zůstat v exilu a věnoval se zejména pozorování zákrytových dvojhvězd na jižní polokouli na observatořích Siding Spring v Austrálii a ESO v La Silla v Chile. Při zpracování pozorování spolupracoval rovněž s Observatoří v Ženevě. Zemřel v Sydney 21. srpna 1993. Během svého působení v Československu patřil k prvním organizátorům meteorických expedic, byl členem redakční rady Kosmických rozhledů, proslovil řadu velmi přitažlivých přednášek pro veřejnost a napsal populárně-vědecký spis Jak astronomové zkoumají vesmír (1958). Svůj vřelý vztah k rodné zemi a jazyku si uchoval i po celou dobu exilu a po převratu v r. 1989 se domů často vracel. Je

po něm pojmenována planetka č. 8137. V r. 2001 byl jmenován osobností města Třebíče in memoriam.

Celostátní setkání České astronomické společnosti se uskuteční v sobotu **14. dubna 2012 v Jablonci nad Nisou, v klubu Na rampě.** Program a informace najdete na http://www.astro.cz/data/files/2012/04/06/Setkani_slozek_Jablonec_2012_letak.pdf.

Program

10:00 zahájení

10:10 Prezentace činnosti složek České astronomické společnosti

11:45 oběd

13:00 Předání Kvízovy ceny 2012

13:15 Laureátská přednáška: P. Sobotka – „Zákulisí popularizace“

14:00 přestávka

14:15 Předání ocenění Astrofotograf roku 2011

14:35 Laureátská přednáška: P. Cagaš, V. Příbík – „Proměnný vesmír“

15:10 přestávka

15:30 Informace z Výkonného výboru České astronomické společnosti

16:15 Představení projektů České astronomické společnosti

17:00 Diskuze

17:45 přestávka

18:00 Přednáška: J. Grygar – Žeň objevů 2011

20:00 Pro zájemce pozorování oblohy

Pavel Suchan
tiskový tajemník České astronomické společnosti

Česká astronomická společnost (ČAS) vydává od května 1998 tisková prohlášení o aktuálních astronomických událostech a událostech s astronomií souvisejících. Počínaje tiskovým prohlášením č. 67 ze dne 23.10.2004 jsou některá tisková prohlášení vydávána jako společná s Astronomickým ústavem Akademie věd ČR, v. v. i. Archiv tiskových prohlášení a další informace nejen pro novináře lze najít na adrese <http://www.astro.cz/media>. S technickými a organizačními záležitostmi ohledně tiskových prohlášení se obraťte na tiskového tajemníka ČAS Pavla Suchana na adrese Astronomický ústav AV ČR, v. v. i., Boční II/1401, 141 31 Praha 4, tel.: 226 258 411, 737 322 815, e-mail: suchan@astro.cz.